

Publieke samenvatting voor het Belgische Operationeel Programma “Vooruitziend en voortvarend” binnen het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij, als onderdeel van het jaarverslag 2022.

1. Identificatie van het jaarlijks uitvoeringsverslag.

CCI	2014BE14MFOP001
Titel	Vooruitziend en voortvarend
Versie	5.0
Verslagjaar	2022
Datum van goedkeuring monitoringscomité	30/05/2023

2. Overzicht van de uitvoering.

Het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij is het structuurfonds specifiek gericht op de ondersteuning van de visserij- en aquacultuursector binnen het bredere marien/aquatisch milieu. Elke lidstaat moet in een operationeel programma, de prioriteiten en uitvoeringsmodaliteiten vastleggen voor de periode 2014 tot 2020. Uitgebreide informatie en referentiedocumenten zijn terug te vinden op:

- [Praktische informatie over steunaanvragen programma Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij 2014 – 2020 | Landbouw en Visserij \(vlaanderen.be\)](#)
- <https://agriculture.wallonie.be/programme-2014-2020-21-cofinance-par-le-feamp>
- [European Maritime and Fisheries Fund \(EMFF\) \(europa.eu\)](#)

Het Belgisch Operationeel Programma (OP) werd goedgekeurd op 02/12/2015 bij uitvoeringsbesluit van de Commissie C(2015) 8766. Dit beslaat twee grote deelprogramma's waarbij Vlaanderen zich richt op de visserij/aquacultuur en het marien milieu terwijl dit voor Wallonië puur de aquacultuur binnen het aquatisch milieu betreft. De activiteiten onder het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) verliepen vlot en efficiënt tot dusver.

Inmiddels werd ook het visserijprogramma 2021-2027, het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA) goedgekeurd en dit op 19/12/2022 bij uitvoeringsbesluit van de Commissie C(2022) 9681. Het EFMZVA wordt verwacht medio 2023 effectief te starten. Informatie is reeds/komt beschikbaar via:

- [Praktische informatie over steunaanvragen programma Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur 2021 – 2027 | Landbouw en Visserij \(vlaanderen.be\)](#)
- [Programme 2021-2027 cofinancé par le FEAMPA - Portail de l'agriculture wallonne \(wallonie.be\)](#)
- [EMFAF \(europa.eu\)](#)

Ook in het werkjaar 2022 draaide het visserijfonds op volle toeren ondanks de Oekraïne/energiecrisis of de nasleep van Covid (stillegging) en Brexit (indiening en uitvoering onder BAR 2023, [BAR aanvragen | Agentschap Innoveren en Ondernemen \(vlaio.be\)](#)).

Tot 31/12/2022 zijn onder het EFMZV inmiddels 373 projecten (+37 in 2022) goedgekeurd en volop in uitvoering gebracht, waarvan respectievelijk 325 in Vlaanderen en 48 in Wallonië. Deze acties, verspreid over diverse maatregelen en unieprioriteiten, omvatten 109% van de beschikbare financiële enveloppe voor de werkingsperiode 2014-2020. Wat de betalingen aan de begunstigden betreft zijn reeds 75% van de voorziene middelen uitgekeerd en 69% gecertificeerd richting de EU. Volgens de huidige OP-versie 5.0, zijn de benuttingspercentages als volgt : UP1 (116%), UP2 (75%), UP3 (127%), UP5 (101%), UP6 (99,8%) en UP7 (91%). Voornamelijk onder UP2 zijn nog significante financiële middelen beschikbaar, ondanks de vele stimulansen en bijkomende projectoproepen. Een laatste programmawijziging in 2023 lijkt aangewezen om het OP in goede balans te brengen waarbij UP2 als universele donor kan dienen bij de optimalisatie van de budgettering. In 2022 werden 2 betalingsaanvragen voor een totaal van 5,4 miljoen euro aan EFMZV-cofinanciering ingediend bij de EC.

Dat het EFMZV naar zijn eindperiode toeloopt, was ook merkbaar aan de indieningsmogelijkheden waarbij het principe van open loket of projectoproepen steeds beperkender werd. Voor het Waalse luik van het programma waren het gros van de middelen reeds vastgelegd in de voorgaande jaren, UP6 (volledig benut) en UP5 (enkel voorziene projecten mogelijk) waren gesloten, UP3 is gekoppeld aan de uitvoering van de GVB-programma's voor visserijcontrole en dataverzameling. Hieruit volgt dat enkel voor UP2 (via projectoproepen) en voor UP1 (open loket) nog kansen tot projecten waren. Vooruitlopend naar 2023 zal, afhankelijk van het finale resultaat voor UP2, slechts een beperkt restbudget onder UP1 overblijven, rekening houdend met de 5de en laatste OP-wijziging in 2023.

Indiening en behandeling van dossiers verloopt in Vlaanderen via het E-loket ([E-loket Landbouw en Visserij | Departement Landbouw & Visserij \(vlaanderen.be\)](#)) terwijl Wallonië inzet op het nieuwe IT-systeem CALISTA ([CALISTA - Login \(wallonie.be\)](#)). Deze digitale systemen worden stelselmatig uitgebreid, ook in aanloop naar het nieuwe EFMZVA.

Het Monitoringscomité (MC), het belangrijkste overlegplatform tussen de beheersautoriteit en de sector voor de opvolging van de uitvoering van het EFMZV-programma, kwam samen op 19/05/2022. Naast de vaste agendapunten zoals de stand van zaken, resultaten of verwachtingen voor het OP en het jaarverslag 2021, diende dit ook als schaduwcomité voor het bespreking van het nieuwe EFMZVA. De goedkeuring op 19/12/2022 vormde zowel het eindpunt van deze jarenlange voorbereiding als het startpunt voor de werkperiode 2021-2027. Hierin wordt de 'lokale actiegroep visserij (LAG)' opnieuw opgenomen in het programma.

De klankbordgroep als belangrijkste communicatie-event ging door op 27 september 2022. Zowel de verwezenlijkingen van het EFMZV als het toekomstige EFMZVA, inclusief LAG, werden besproken. Europadag is inmiddels uitgegroeid tot het gezamenlijke, digitale event waaraan alle ESI-fondsen deelnemen ([Intro \(europainjebuurt.be\)](#)). Ook de website van het Departement Landbouw en Visserij werd versterkt met een cijferdatabank en publicaties ([Visserij | Landbouw & Visserij \(vlaanderen.be\)](#)). Daarnaast vormen ook het infoblad van de Rederscentrale ([Rederscentrale | Infoblad](#)) en de webstek

van het onderzoeksinstituut ILVO ([Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek - ILVO Vlaanderen](#)) nog steeds uitgebreide aanknopingspunten voor verder informatie.

De bulk van de projecten werd in 2022 vastgelegd (per unieprioriteit en maatregel) onder:

- UP1: De bevordering van ecologisch duurzame, hulpbronnefficiënte, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde visserij.
 - Maatregel I.8 'gezondheid en veiligheid' (32%)
Deze projecten omvatten een breed gamma aan verbeteringen van de veiligheid- en arbeidsomstandigheden zoals bijv. aanpassingen aan de accommodatie, airconditioning of geluidisolatie maar ook van de diverse technische ruimtes onder meer de machinekamer naast ook verbeteringen op dek (ergonomie en veiligheid) aan bijv. de vangstverwerkingsinstallatie, buiskappen ter beschutting, veiligere (los)lieren, extra radarsystemen ...
 - Maatregel I.20 'energie-efficiëntie' (11%)
Deze acties omvatten onder meer wijziging van vistuig of -techniek, boegschroeven of koppelingen om het energieverbruik sterk te verbeteren naast investeringen die het algemeen energierendement ten goede komen.
 - Maatregel I.3 'Partnerschappen tussen wetenschappers en vissers' (10%)
Deze initiatieven zijn van "collectief belang" waarbij verschillende stakeholders samenwerken rond ontwikkelingen en innovatie in de breedste zin, van toepassingen op zee, over de keten- of marktwerking, onderzoek of technische innovatie tot de promotie of certificering van de visproducten.

- Bevordering van de tenuitvoerlegging van het GVB.
 - Maatregel VI.2 'dataverzameling' (23%)
Deze verplichte wetenschappelijke programma's zijn onderdeel van het gemeenschappelijk visserijbeleid en zorgen voor de onderbouwing van het biologisch adviesproces.
 - Maatregel VI.1 'visserijcontrole' (14%)
Deze verplichte programma's zijn onderdeel van het gemeenschappelijk visserijbeleid en zorgen voor het toezicht en monitoring op de visserijactiviteiten.

Samen vertegenwoordigen deze dossiers 90% van de inspanningen.

Daarmee benadrukt Vlaanderen het belang van verbeterde leef- en werkomstandigheden, veiligheid en innovatie aan boord. Dit gaat vaak ook gepaard met winsten op het vlak van de energie-efficiëntie die zo rechtstreeks bijdragen tot de klimaat- of CO₂-doelstellingen. Het is ook toonaangevend voor het belang dat België hecht aan het biologisch advies en visserijcontrole als inherente onderdelen van het GVB. Innovatie en kennisopbouw staan eveneens hoog op de prioriteitenlijst. België heeft uitstekende kenniscentra waar stakeholders en onderzoekers samen de uitdagingen aangaan rond bijv. verbeterd vistuig, hogere overlevingskansen voor de niet-economische fractie van de vangsten of verkleinen van de ecologische impact. Onderaan dit rapport worden enkele projecten beknopt weergegeven, indicatief voor het jaar 2022.

Wallonië focust op de algemene ontsluiting en ontwikkeling van het ecosysteem waarbinnen de productie van voornamelijk forel en zalm plaatsvindt. Vrije circulatie van vis(soorten) vormt dan ook

de kern van hun actieplan waarbij stelselmatig de hindernissen op de waterlopen overbrugd worden door onder meer het gebruik van vistrappen. Het soort vistrap dat aangelegd wordt, hangt af van de specifieke omstandigheden op elke locatie en is het resultaat van een uitgebreide voorstudie. In 2022 evolueerden deze lopende initiatieven verder richting finalisatie.

Vlaanderen en Wallonië hebben met succes een nieuw jaar toegevoegd aan het traject richting de doelstellingen 2023. Het werkprogramma valt hiermee stilaan in zijn definitieve plooi. Een brede waaier aan initiatieven zijn ontplooid over de verschillende prioriteiten en maatregelen en dit in lijn met de vooropgestelde planning. Hierbij staan niet enkel de sectoren en hun producten centraal maar komt de hele ketenwerking “van zee tot bord” aan bod naast ook het leefmilieu waarbinnen zij actief zijn.

Projectvoorbeelden:

- Unieprioriteit 1: gezondheid en veiligheid:

Er zijn tal van mogelijkheden die het comfort en de veiligheid van de bemanning verhogen. Onderstaande beelden zijn ter illustratie met onder meer een verbeterde en aangename zitruimte (permanent internet, airco, stilte en comfort), een verbeterde vangstverwerking (ergonomie, beschutting, diervriendelijker via verbeterde bewatering) of uitgebouwde navigatie- en veiligheidssystemen in de stuurhut.

- Unieprioriteit 1: partnerschappen:

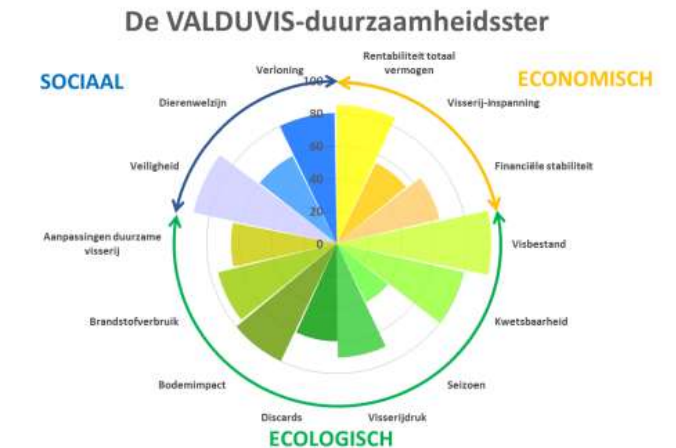
[VISSERIJ VERDUURZAAMT MARKET](#) en [VISSERIJ VERDUURZAAMT SUPPORT](#):

Beide projecten bouwen verder op de ervaring en resultaten van voorgaande projecten rond Visserij Verduurzaamt, als duurzaamheidserkenning voor de visserijsector en visketen. VV Market richt zich op de verdere uitrol richting de consument (B2C) terwijl VV Support een update betekent van de [VALDUVIS-Tool](#) die de wetenschappelijk basis vormt van dit initiatief.

B2C-Lastenboek 'Visserij Verduurzaamt'

versie 01/01/2021

[Raywatch](#): Kennis, identificatie, monitoring en overleving van roggen

Dit project analyseert de informatie vanuit de Belgische visserijactiviteiten die nuttig kunnen zijn voor het internationaal biologisch onderzoek en het visserijmanagement. De Belgische visserij kan enkel betrouwbare data genereren voor stekelrog en blonde rog, de aanwezigheid van andere soorten zijn onvoldoende representatief. Het overlevingspercentage ligt op 70%. Eindrapport nog niet beschikbaar.

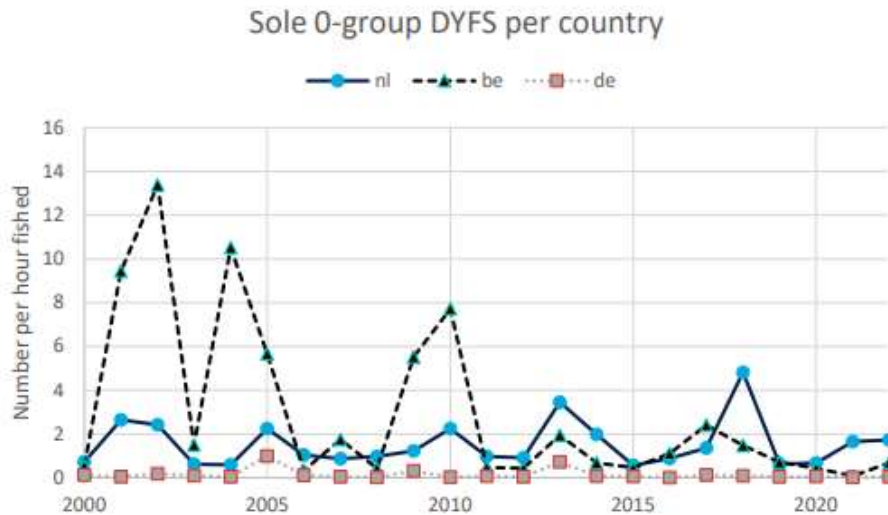

Blonde rog (Raja brachyura) - © Hans Hillewaert

- Unieprioriteit 3: Dataverzameling

[Belgian National Data Gathering Programme \(NDGP\) – ILVO](#)

Het wetenschappelijk Instituut voor Landbouw en Visserij (ILVO) is uitvoerder/verantwoordelijke voor deze meerjarige werkprogramma's. Data wordt verkregen via steekproeven uit de vangst en aanlandingen, via onderzoekscampagnes op zee (BTS en DYFS) maar ook economische data, verwerking en aquacultuur worden onderzocht. Het ILVO is ook sterk betrokken bij de opwerking van deze gegevens via -in hoofdzaak- [ICES](#) (biologische adviezen) en [STECF](#) (adviesorgaan EC).

- Unieprioriteit 3: Visserijcontrole

Het [Departement Landbouw en Visserij](#) is uitvoerder/verantwoordelijke voor de Belgische visserijcontroleprogramma's als onderdeel van de [Europees aanpak visserijcontrole](#). De visserijcontroleurs zijn op vele vlakken actief: op zee, in de havens en visafslagen maar ook via luchttoezicht of verificaties op het Belgisch grondgebied (zowel op zee als op land). Het internationaal toezicht op [IUU](#) wordt verder uitgebouwd en België draagt ook sterk bij tot de werkzaamheden van het Europees controleagentschap [EFCA](#).

